

We share a voice / We delen een stem

16 april 2011 - Werelddag van de stem

Delen?

Toen ik las welk thema er dit jaar voor de werelddag van de stem was gekozen, begon het ergens te kriebelen... Materiaal kun je delen, ruimte ook. Zelfs lief en leed valt te delen, maar..... je stem? Hoe moet ik me dat voorstellen? Gaan we samen zingen of spreken, of gaan we luisteren naar elkaars geluid?

Luisteren

Als stemdocent is het echt niet zo dat ik constant naar stemmen om me heen luister, al ben ik er wellicht wat meer op gespist dan de gemiddelde luisteraar. Een stem kan prettig klinken of als storende factor ervaren worden - als we het over extremen hebben in de klankbeleving zweven we meestal tussen één van beide ervaringen. Als ik écht ga luisteren naar de aard van een stem (beweging, kleur, kwaliteit) gebeurt er al snel iets vreemds... Hoeveel te *meer* ik me door een *stem* laat meenemen, hoeveel te *minder* ik luister naar de *woorden*.

Mijn oor-deel concentreert zich steeds meer op het geluid, om te ontdekken wat er is en wat er ontbreekt - wat het geluid, het lichaam, de persoon zelf te zeggen heeft, los van de gesproken boodschap.

Mededelen

De stem van een spreker zegt vaak iets heel anders dan de woorden die er 'op drijven'. I.p.v. "Dit is héél belangrijk" versta ik bijvoorbeeld: "Luister naar me!" Of in plaats van "kan ik u helpen?" hoor ik: "Maak dat je weg komt!"

Het kan ook zijn dat de stem van een spreker een constante indruk wekt, die kan worden omschreven in termen als: dwingend, vragend, slaand, vleiend, ondeugend, scheldend, strelend, hypnotiserend, enz.. De boodschap die wordt verstrekt is een andere dan strikt inhoudelijk de bedoeling is. Op deze manier deelt de stem persoonlijke informatie over de persoon mee. Er ontstaat bij de luisteraar een beeld over het karakter of persoon(lijkheid), de emotionele - of sociale status, het I.Q. en de afkomst van de spreker.

Bloot

Het is niet voor niets dat de persoon die een stemgeluid produceert zonder te spreken of te zingen zich naakt of bekeken voelt: je stemgeluid geeft je bloot. Stemgeluid is zó persoonlijk, zó sterk verbonden met ons zelfbeeld, dat we het niet makkelijk prijsgeven zonder het 'aan te kleden' met woorden. Door te spreken verhullen we als het ware onze identiteit.

Stemspraak

Een dag van de stem wordt dus eigenlijk pas met recht een dag van de stem als je alleen met je stem zou spreken: geluid, ontdaan van alle woord-opsmuk. Je mag de geluiden maken die je wilt en kijken hoe de mensen in je omgeving reageren op dit persoonlijke geluid... Begrijpen ze wat je bedoelt of wie je bent?

Interpreteren ze jouw geluid als een boodschap? Of wensen ze niet met je geluid geconfronteerd te worden en eisen ze tekst en uitleg?

Stemcommunicatie

Misschien nog leuker om al luisterend naar de stemmen om je heen te reageren met geluid. I.p.v. een gesproken reactie op de woorden van een spreker, kan op vocale wijze gereageerd worden op het stemgeluid waarmee de spreker de boodschap zojuist uitte. De vragensteller mag zelf interpreteren wat het antwoord zou kunnen zijn. Als het vocale antwoord op een vraag als "Kan ik u helpen" bijvoorbeeld uit enkel stemgeluid kunnen bestaan, kan de spreker het antwoord dus interpreteren als (bijv.): "Doe mij maar een zak aardappels" / "Nounou!" / "Maak zelf dat je weg komt" / "Met het verkeerde been uit bed gestapt?"). Een dergelijke manier van reageren (niet op de inhoud maar op de toon) schept perspectief: niet alleen langlopende relaties kunnen op deze manier een verrassende wending krijgen, ook nieuwe contacten ontstaan op een hele andere manier dan op de conventionele, verbale wijze.

Piep, krijs, grom, kreun

De tijd dat we onze stem deelden door via primair stemgeluid met elkaar te communiceren ligt echter ver achter ons. Er zijn nog wel situaties waarin we terugvallen op stemgeluid (grof bij hoesten, gierend, gillend en hinnikend bij lachen, lang uithalend en snikkend bij huilen, stem naar binnen halend bij schrikken, brullend bij woede, enz.) maar over het algemeen worden we pas weer serieus genomen op het moment dat we weer in staat zijn om te spreken. En.... als het puntje bij het paaltje komt: ik weet niet of ik het zou durven me vandaag op een dergelijke manier met mijn omgeving te verstaan. In ieder geval nodig ik je deze dag uit om eens wat geluiden te laten ontsnappen die niet direct betekenis hebben. 16 april: een dag om te neuriën, te gillen, te brommen en te kreunen, te piepen en te zoemen.... elk stemgeluid dat je wilt delen is welkom!

Alex Boon
logopedist en stemdocent
initiatiefnemer van Rond Je Stem
© Copyright april 2011

Rond Je Stem traint iedereen die spreekt, ongeacht het beroep. Alex Boon gaat uit van het persoonlijke stemgeluid en de fysieke beperkingen en mogelijkheden die dit stemgeluid vormgeven. Hij bedient zich daarbij van fysieke technieken en elementen om de spraak te kleuren met de persoonlijke dynamiek van de spreker zelf. Niet: de stem als bijkomend effect, maar de stem als dragende factor van de boodschap.

Stemtrainingen zijn er op gericht sprekers in contact te brengen met de eigen dynamiek en mogelijkheden in relatie tot de communicatie. Hieruit ontwikkelt zich karakteristiek spreken.

Kijk voor training van stem en spraak op <http://www.rondjestem.nl>